

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**ГУМАНІТАРНІ ВИМІРИ
СУЧАСНОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ:
МІЖДИСЦИПЛІНАРНИЙ ДІАЛОГ**

Колективна монографія

Запоріжжя
2020

УДК 61:378:009

Г 94

Рецензенти:

Торкут Н.М., доктор філологічних наук, професор, академік АН ВШ України, директор Навчально-наукового шекспірівського центру, Запорізький національний університет.

Лепський М.А., доктор філософських наук, професор, професор кафедри соціології Запорізького національного університету

Дяченко М.Д., доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри теорії та практики перекладу Класичного приватного університету

*Ухвалено до друку рішенням Вченої ради
Запорізького державного медичного університету
(протокол № 2 від 28 вересня 2020 р.)*

Редакційна колегія: д. філол. н., професор **Т.В. Гребенюк**; д. філос. н., професор **В.А. Жадько**; д. філол. н., професор **О.Д. Турган**; д. філос. н., професор **І.Г. Утюж**; к. пед. н., доцент **Л.І. Васецька**; к. пед. н., доцент **К.І. Гейченко**; к. філол. н., доцент **О.В. Гордієнко**; к. пед. н., доцент **А.К. Куліченко**; к. філол. н., доцент **Л.В. Сазанович**; к. н. з держ. упр., доцент **О.В. Соловйова**.

Відповідальний редактор: к. філол. н., доцент **Д.А. Москвітін**.

Г 94 Гуманітарні виміри сучасної медичної освіти : колективна монографія / відп. ред. Д.А. Москвітін. – Запоріжжя : ЗДМУ, 2020. – 172 с.

ISBN 978-966-417-193-X

Колективна монографія містить наукові статті, присвячені актуальним питанням різноманітних галузей медичної гуманітаристики. Автори висвітлюють проблеми філософії, біоетики, лінгвістики, літературознавства, викладання гуманітарних дисциплін у медичних ЗВО та мовної освіти майбутніх спеціалістів у сфері охорони здоров'я. Видання розраховане на студентів, магістрантів, аспірантів, викладачів закладів вищої освіти та всіх тих, хто цікавиться сучасною медичною гуманітаристикою.

УДК 61:378:009

**За зміст статей і правильне цитування відповідальність
несуть автори.**

© Колектив авторів, 2020

® Видавництво Запорізького державного
медичного університету, 2020

ISBN 978-966-417-193-X

IV. ЛІНГВІСТИКА В КОНТЕКСТІ ІНТЕРДИСЦИПЛІНАРНИХ СТУДІЙ.....	104
<i>Гордієнко Олена Вячеславівна</i>	
НАВЧАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ СЛОВНИК: БАЗОВІ ПРИНЦИПИ ТА СТРУКТУРА (НА МАТЕРІАЛІ АНГЛОМОВНОЇ МЕДИЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ)	104
<i>Вілер Ганна Олександрівна</i>	
ВПЛИВ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ НА РОЗВИТОК СЛОВНИКОВОГО СКЛАДУ АМЕРИКАНСЬКОГО ВАРІАНТУ СУЧАСНОЇ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ.....	111
<i>Скрипник Юлія Сергіївна</i>	
<i>Люшинська Ганна Валеріївна</i>	
ОСОБЛИВОСТІ СЕМАНТИКИ РЕГІОНАЛІЗМІВ ПОБУТОВОЇ ТА МЕДИЧНОЇ СФЕР ВЖИВАННЯ ПІВНІЧНОГО ТА ЗАХІДНОГО АРЕАЛІВ КАНАДСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ВАРІАНТА АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ	128
V. МЕДИЧНИЙ ДИСКУРС СУЧАСНОГО ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВА.....	135
<i>Гребенюк Т.В</i>	
ІНВАРІАНТНО-ВАРІАНТНИЙ ПІДХІД ДО СВІДОМОСТІ У ПСИХОЛІНГВІСТИЧНІЙ ТЕОРІЇ О. ПОТЕБНІ	135
<i>Ганошенко Юрій Анатолійович</i>	
ДІАГНОЗ ДОБИ: ПСИХІЧНА ХВОРОБА В ДРАМАТУРГІЇ ВОЛОДИМИРА ВИННИЧЕНКА ЯК МЕТАФОРА БУТТЯ В ЕПОХУ МОДЕРНУ	143
<i>Москвітіна Дар'я Анатоліївна</i>	
ГЕРМЕТИЗМ, КАБАЛА Й АЛХІМІЯ: ХУДОЖНЯ РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ ПОСТАТІ ДОКТОРА ДЖОНА ДІ В РОМАНАХ Ґ. МАЙРІНКА ТА П. АКРОЙДА	156
ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ	170

5. A Practical Guide to Lexicography, ed. by P. G. J. van Sterkenburg, John Benjamins Publishing, 2003. 459 p.
6. Averboukh K. Ya., Karpova O. M. Problem of LSP Teaching with Special Reference to Market Economy Terms, *Essays on Lexicon, Lexicography, Terminography in Russian, American and Other Cultures*, ed. by O. Karpova, F. Kartashkova, Cambridge: Cambridge Scholars Publishing, 2007, P. 124–133.
7. Bejoint H. The Lexicography of English. From Origins to Present, N.Y.: Oxford University Press, 2010, 544 p.
8. Dictionary of Lexicography / edited by Hartmann R.R.K. and G. James. – London and New York: Routledge, 2002.
9. Džuganová B. English medical terminology – different ways of forming medical terms, *JAHР*. 2013. Vol. 4, No. 7. P. 55–59.
10. Gordiyenko O.V. Some approaches to classification of dictionaries in lexicography. *Science and Education a New Dimension. Philology*. 2020. VIII (64), Issue 216. P. 26-29.
11. Landau S. I. Dictionaries: The Art and Craft of Lexicography, 2nd edn, Cambridge: Cambridge University Press, 2001. 496 p.
12. Lexicography and Terminology: A Worldwide Outlook / ed. by O. Karpova, F. Kartashkova. Cambridge: Cambridge Scholars Publishing, 2009. 205 p.
13. Lexicography in the 21st Century. In Honour of Henning Bergenholtz (Terminology and Lexicography Research and Practice (TLRP) / ed. by S. Nielsen, S. Tarp. Amsterdam, Philadelphia: John Benjamins Publishing Company, 2009. Vol. 12. 341 p.
14. Manual of Specialised Lexicography: the Preparation of Specialised Dictionary / ed. by H. Bergenholtz, S. Tarp, Amsterdam; Philadelphia: John Benjamins Publishing Company, 1995. 254 p.
15. Mičić, S. Languages of Medicine – Present and Future. *JAHР*. 2013. Vol. 4, No. 7. P. 217–233.
16. Soler V. Medicine and linguistics: A necessary symbiosis in medical titles. *The Journal of the European Medical Writers Association*. 2007. Vol. 16, No. 4. P. 151–152.

УДК 81'373=811.111'06

Вілер Ганна Олександрівна
старший викладач кафедри іноземних мов
Запорізький державний медичний університет

ВПЛИВ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ НА РОЗВИТОК СЛОВНИКОВОГО СКЛАДУ АМЕРИКАНСЬКОГО ВАРІАНТУ СУЧАСНОЇ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Анотація. Стаття присвячена проблемі вивчення неологізмів англійської мови, які відображають спосіб життя представників сучасного американського суспільства. Сучасна лінгвістика вважає мову складною динамічною системою, напрямком і характер якої підпорядковані загальним законам діалектики. Найбільш активний розвиток мови здійснюється в царині лексики, що зумовлено більш високим ступенем екстралінгвістичної детермінованості. Основним процесом у розвитку лексики на сучасному етапі лінгвісти вважають процес неологізації,

що відображає загальний поступальний рух мови. У зв'язку з орієнтацією сучасної лінгвістики на дослідження процесів розвитку мови, глибоке і всебічне вивчення неологізмів становить безсумнівний інтерес.

Неологія як галузь лінгвістичної науки, що аналізує склад та перебіг мовних інновацій, не вимагає особливих аргументів на підтвердження її актуальності. Плин часу відображається у мовній системі у вигляді різноманітних процесів. Зрозуміло, що інноваційні зсуви охоплюють усі рівні внутрішньої системи мови, стратегії й тактики мовної поведінки, істотні риси функціональних різновидів стандартної (літературної) мови та інших соціолінгвістичних підсистем англійської мови як поліетнічної та міжнародної.

Мова завжди виступає як стабільна нестабільність, змінна незмінність. Інновації в мові та мовленні – внутрішній системній організації та лінгвістичній поведінці індивідів, суспільних груп і соціуму в цілому – корегують ідіоетнічну мовну картину світу, тобто одночасно і змінюють її конфігурацію та структуру, і зміцнюють її питомі риси, власні опори конструкції.

Найбільш рельєфно мовні зміни фіксує лексико-семантична система мови, яка численними різноманітними нитками пов'язує суспільство й мовну особистість.

Автор статті розглядає лексичні інновації, які позначають спосіб життя сучасних американців, на основі зовнішньо- та внутрішньолінгвістичного аналізу та з'ясовує характер змін у полі сучасного комунікативного буття англійськомовної особистості.

Ключові слова: неологізм, мовна картина світу, лексична система, словотворення, спосіб життя, англійськомовна особистість

Abstract. This article is devoted to the problem of the English language neologisms research that reflect the way of life of contemporary American society. Modern linguistics considers language a complex dynamic system, the direction and nature of which are subordinated to the general laws of dialectics. The most active development of language unfolds in the field of vocabulary, which accounts for a higher degree of extralinguistic determination. Linguistics as a science considers the process of neologization to be the main powerful force in the development of vocabulary at the present stage, which reflects the overall progress of the language development. Due to the focus of modern linguistics on the study of language development, a deep and comprehensive study of neologisms is of particular interest.

Neology, as a branch of linguistic science that analyzes the composition of linguistic innovations, does not require special arguments to confirm its relevance. The flow of time is reflected in the language system as a variety of processes. It is clear that innovative shifts cover all levels of the internal language system, strategies and tactics of linguistic behavior, essential features of the functional varieties of standard language and other sociolinguistic subsystems of English as a multiethnic and international language.

Language always acts as stable instability, variable invariance. Innovations in language and speech, namely the internal systemic organization and lingual behavior of individuals, social groups and society as a whole, correct the idio-ethnic linguistic picture of the world that change its configuration and structure, and strengthen its specific features and its own structural elements.

The most outstanding linguistic changes are recorded by the lexico-semantic system of language, which interconnects society and the linguistic personality.

The author examines lexical innovations that characterize the way of life of contemporary Americans, based on external and intra-linguistic analyses, and clarifies the nature of changes in the field of modern communicative existence of the English-speaking person.

Key words: neologism, linguistic picture of the world, lexical system, word formation, lifestyle, English-speaking person

Володіння мовою завжди розглядалося як один з найважливіших компонентів загальної культури особистості, один із відповідних факторів визначення місця індивідуума в соціальній ієрархії. І мовознавство, і філософія, і педагогіка протягом усього часу свого розвитку намагалися розгадати природу *homo loquens*. Спроби наукової концептуалізації самого феномену мови і його кореляції з індивідом та соціумом призвели до появи низки метафорично влучних і водночас семантично насичених характеристик так званого образу мови. Поняття «образ мови» було введено у науковий обіг Дж. Остіном, який вперше зробив спробу поглянути на мову крізь призму дій носія мови. [13]. Для В. Гумбольдта цей образ репрезентує «дух народу» і є своєрідною похідною «інстинкту розуму» [4], для І. Бодуена де Куртене – це комбінаторика з ідеальним набором можливостей, що є вірогіднішим, і має характер, пов'язаний з конкретними колективами людей [2].

Виражаючи себе через мову, особистість водночас завдяки мові (за її безпосередньої участі й через неї) диференціює свій «внутрішній світ». Тож цілком слушним є загальновідома теза М. Гайдеггера, згідно з твердженням якого «мова є домівкою буття». У домівці мови живе людина. Мислителі й поети – охоронці цієї домівки. Вони вартують здійснення відкритості буття, оскільки дають їй слово у своєму мовленні й тим самим зберігають її у мові [12].

До певної міри суголосною постає і концепція мови українського лінгвіста О.О. Потєбні, в якій акцентовано на зрощеності мови з людиною та її діяльністю в соціумі: «мова ... не є відображенням світогляду, який уже склався, а є діяльністю, що складає його» [10, с. 228].

Загальновідомо, що як практичне так і науково-теоретичне пізнання атрибутивних властивостей людини неможливе без вивчення мови, а природу мови можна з'ясувати тільки з урахуванням її онтологічних і гносеологічних зв'язків зі світом *homo loquens*. Людина існує перш за все в мові та виявляє себе через мову, бо мова – «людиноутворююче начало» [4]. Водночас у формуванні картини світу саме мові відведено одну із активних ролей: залишаючись знаряддям чи засобом передачі певних знань і повідомлень, вона співпричетна і до актуалізації всесвіту в мікрокосмі людського «я», і до саморепрезентації людини у життєвому просторі. Тут доречно згадати широковідому тезу М. Гайдеггера «Я є те, що кажу» [12].

Індивід перетворюється на особистість через соціалізацію (опанування необхідним культурно-історичним змістом певного суспільства), активну мовно-мисленнєву діяльність за нормами певної етномовної культури, засвоєння відповідної етносоціопсихології. Формування певних ансамблів лінгвоособистісних рис здійснюється як через оволодіння комплексом одиниць і правил операцій із ними, так і через усвідомлення характеру співвідношення реального світу та його мовного портрету, у тому числі й шляхом осягнення ціннісних та функціональних аспектів цього зв'язку. При цьому мовна особистість стає носієм певного різновиду етнічної лінгвокультури – народної, масової чи елітарної [11].

Аналіз останніх досліджень і публікацій, а також сучасного поля неологічної рефлексії свідчить про домінуючу роль масового типу мовної особистості. Це спричинено такими соціальними факторами, як глобалізація світу (природного середовища й економічного життя), універсалізація

культури, комунікативно-технологічні зрушення (у способах та середовищі спілкування), зміна доміантних факторів соціального розшарування суспільства при одночасному зменшенні масштабу розбіжностей і рівня солідарності. Ці фактори діють як безпосередньо (змінюючи семіосферу), так опосередковано (через зміни у системі домінуючих комунікативних технологій: мас-медійні маніпуляції, політкоректність, креативні способи інтернет-комунікації та ін.). Підвищений інтерес до проблеми неології в американських студіях зумовлений важливою роллю американських неологізмів як дзеркала мовного розвитку, яке відбиває пристосування мови до умов, що змінюються під впливом зовнішніх факторів, до умов функціонування.

Адаптаційна спроможність мови відображати нові фрагменти досвіду, набутого у процесі когнітивної діяльності людини, відображається, насамперед, у розвитку словникового складу, адже саме слово є центральною одиницею мови. Поява нових слів пов'язана з виникненням нових явищ, предметів, асоціацій. Вона, в свою чергу є підтвердженням змін у навколишньому світі, у сфері технологій, у соціальному та культурному просторі, у природі.

Інтегративний підхід при вивченні інноваційних процесів у лексичній системі сучасної англійської мови, уможлиблює об'єднання трьох аспектів: соціолінгвістичного, етнолінгвістичного і когнітивного. Динамізм соціальних змін спричинює активні зміни в суспільній свідомості певного етносу. Суспільна свідомість реалізується в мові й за допомогою діяльності. Оскільки види діяльності людини у світі змінюються (наприклад, під впливом інтенсивного розвитку інформаційних технологій з'являються найрізноманітніші дистанційні форми активності: навчання, виховання дітей, спілкування, торгівля, робота «на відстані» тощо), то змінюються й процеси породження нових концептів, а отже, з'являються нові шляхи й способи утворення нових лексичних одиниць.

В англійській мові початку ХХІ століття створення неологізмів зумовлене, насамперед, когнітивним фактором, яскраво вираженою пізнавальною діяльністю людини, спрямованою на адекватне відображення оточуючого світу та усвідомлення свого місця у ньому, необхідністю найменування нових об'єктів та явищ, які осмислив та виокремив зі своєї картини світу її носій. Ці інновації спричинені поглибленням стратифікаційної диференціації, інтенсифікацією науково-технічного прогресу та стрімким економічним розвитком, відображають, з одного боку, іманентні властивості сучасного соціуму, а з іншого – ті його сутнісні характеристики, що пов'язані з етнічними, статевими, віковими особливостями індивідуума, його способом життя, політичними поглядами і ціннісними орієнтаціями.

Метою статті є дослідити, як спосіб життя американців впливає на збагачення словникового складу сучасної англійської мови. На початку ХХІ століття найактивніше збагачувались новою лексикою такі сектори англійської картини світу, як «людина і суспільство», «спосіб життя людини та відпочинок», «масова культура», концептуальний зміст яких охоплює аналіз стану людини, її способу життя, повсякденної діяльності, стосунків з іншими членами суспільства, її культурного дозвілля (І.В. Андрусак, О.В. Городецька, Ю.А. Зацний, В.І. Карасик). Це є свідченням того, що

пізнавальна діяльність людини спрямовується, насамперед на саму себе, на осмислення власного місця та ролі в суспільстві, тобто мовно-поняттєва категорія «людина» є найбільш репрезентованою в національній картині світу англomовного суспільства [1, с. 16]. У сучасній англійській мові вона охоплює великий прошарок лексики, яка пов'язана з описом людини в усіх її виявах і проявах, а також є ілюстрацією того, що когнітивна діяльність сучасної людини має яскраво виражений егоцентричний характер.

У світі, що швидко змінюється, змінюється й людина: її звички, пристрасті, психологічні настанови, ціннісні орієнтації, менталітет. Значна кількість інновацій, які з'явилися останніми десятиліттями, співвідноситься зі способом життя представників американського суспільства.

Низка неологізмів утворилася на позначення сучасного ритму життя і його наслідків. Так, неологізм **accelerated culture**, що позначає так звану «прискорену культуру», точно відображає сучасний спосіб життя американців. Для нього характерний поспіх, недосипання, спілкування на ходу, харчування швидкокоруч тощо. *We're an **accelerated culture** now. Who's got ten minutes to spend taking off a glove?* (Palm Beach Post, September 30, 2001).

Такий ритм життя, як зазначають соціологи, пов'язаний з постійною зайнятістю більшості американців, головну роль у житті яких має робота. Така тенденція одержала в англійській мові найменування **busy syndrome**: *She said individuals would know if they had **Busy Syndrome** if they could identify with the following: Their average working day is 9.1 hours; They determined success by the way a person handled stress; They sent average of 22 text messages a day; They became irritated when something slows down the daily pace; They described their lives as hectic and yet felt fulfilled; They worked hard and played hard* (Western Mail, Cardiff, May 28, 2002).

Унаслідок такої активної діяльності виникає гострий дефіцит вільного часу, що позначається неологізмом **time famine**: *These are the days of the **time famine**. As demands on time mount, activities like daydreaming, reading novels, taking long walks or spending afternoons goofing off with the family have disappeared. For the two-income, middle class family in particular, time has become more precious than money* (San Francisco Chronicle, December 9, 2001).

Відповідно до опитувань суспільної думки, у середньостатистичного американця на сьогодні вільного часу менше на 37%, ніж у 1973 р. Не випадково, що на позначення такої втрати часу з'явилися нові мовні одиниці **time-leakage** й **time suckage**: *Sometimes our working day seems to just slip by. Just like the magazine and the soft drink, it goes on the little things – tiny **time-leakages** that all eat into the hours we've set aside for work tasks. This is known as "**time suckage**"* (Sunday Herald, Glasgow, February 4, 2001).

Через надмірну зайнятість на роботі люди не мають часу на багато інших справ: повноцінне харчування, усебічне спілкування з близькими, виховання дітей, відпочинок. Неологізм **time poor** саме й описує людину, якій бракує часу на здійснення необхідних справ: *The reality is, for those of us who are cash rich and **time poor**, midnight may be the only time we can shop," adds Ira Matathia, CEO of the Intelligence Factory, a business research unit of advertising giant Young & Rubicam* (The Christian Science Monitor, August 7, 2000).

Більше того, гострий дефіцит часу одержав в англійській мові яскраве й точне найменування – «банкрутство часу», що позначається новотвором **time bankruptcy**: *For many people today, time is more valuable than money, because throughout the workforce, Americans seem to be suffering from **time bankruptcy*** (Daniel Pink, Free Agent Nation, 2001).

Характерною рисою сучасного темпу життя на Заході стало те, що робота часто шкодить сім'ї, вихованню дітей. Сполучати настільки важливі справи вдається хіба що за допомогою телефону. Короткочасність спілкування з дітьми призводить до того, що багато батьків починають лукавити перед начальниками й вигадують собі невідкладні справи за територією підприємства, фірми задля того, щоб бути у цей час із дітьми. Неологізм **stealth parenting** (виховання дітей нишком) позначає саме таке двоєке становище батьків. *The result of all this hypocrisy is “**stealth parenting**” by fathers with any ambitions at work. They lie about “breakfast meetings” when they take their children to school and “client appointments” when they sneak out to look after a sick child* (The Times, October 23, 2002).

Бурхливий ритм життя на Заході призводить до того, що людина витрачає усе менше й менше часу на приготування їжі. У сучасних супермаркетах полиці забиті продуктами швидкого приготування, що значно полегшує долю домогосподарок. Новотвір **speed scratch** позначає їжу, основними інгредієнтами якої є напівфабрикати: *Time-pressed cooks are driving the trend toward “**speed scratch**”, using convenience products like mixes and frozen dinners that call for a handful of fresh ingredients to turn out fast meals* (Cox News Service, October 26, 2001). Суміжне поняття позначається новотвором **hyperconvenience food** (так називана суперзручна їжа): *Now, with the pace of life near warp speed, it's time for something marketers call **hyperconvenience food*** (New York Times, May 28, 2000).

Ще одне розв'язання проблеми швидкого харчування – це купівля готового обіду, або вечері. Така заміна домашньої їжі в англійській мові позначається новотвором **home meal replacement**: *Jerry Bockwinkel, owner of two downtown groceries, said people who live in condos tend to shop for groceries more frequently, so their purchases are smaller. They're also more apt to buy single servings or prepared foods. “The current jargon is “**home meal replacement**”, he said* (Chicago Tribune, July 17, 2002).

Напружена робота, постійна нестача часу, маса проблем, що пов'язані з трудовою діяльністю й побутом, всі частіше ведуть до стресу. Поняття, що пов'язані зі стресом, позначаються низкою неологізмів. Так стрес, викликаний сучасним прискореним ритмом життя, постійним поспіхом, позначається новотвором **hurry sickness**: *The microwave oven is one of the modern objects that convey the most elemental feeling of power over the passing seconds. You watch those seconds, after all, as they tick past on the digital display. If you suffer from **hurry sickness** in its most advanced stages, you may find yourself punching eighty-eight seconds instead of ninety because it is faster to tap the same digit twice* (James Gleick, Faster, Random House, 1999).

Синдром втоми внаслідок роботи з великими обсягами інформації, тривалого перебування за комп'ютером породив цілу низку новотворів, що позначають так званий “інформаційний стрес”: **information fatigue syndrome, technostress, IT stress, techno-angst**. *Psychologist Dr. David*

Lewis, who was involved in preparing the report, suggested that a new phenomenon, **information fatigue syndrome**, had emerged as a direct result of the information revolution (Press Association Newsfile, October 14, 1996).

Technostress strikes in many different ways. Communications technology, for instance, is great for keeping in touch away from the office but it's a two-way street – before you know it, colleagues and bosses call you at home, you feel guilty switching off your mobile and your private life all but vanishes (The Mirror, January 18, 2002).

IT stress has a lot to do with an IT system that hasn't been properly implemented (National Post Business, April 2001).

As online privacy fears have exploded into a national **techno-angst**, Web companies have tried to stave off new federal regulations by promising self-policing measures to keep Internet snooping under control (Business Week, May 15, 2000).

Унаслідок широкого впровадження інформаційних технологій, відео- й аудіотехніки в повсякденне життя люди стали надмірно вразливими. Надлишок такого технічного оточення одержав назву **information pollution** (інформаційне забруднення): *It's very stressful to live in today's world bombarded constantly with noise pollution, information pollution* (Chicago Tribune, April 21, 2002).

Бурхливий ритм життя й постійні стреси призвели до того, що в суспільстві з'явилася категорія людей, які вже не уявляють своє життя без цього. Їх стали називати **stress puppy** (дитя стресу). Механізм утворення цього неологізму – метафоричний перенос: *As a nation we have metamorphosed into the walking, climbing, rambling caravanning bonkers land. The living endorsement of every good communist poster of the thirties when legions were encouraged to reap the benefits of the natural environment. Bright rosy cheeks, the happy flush of the sun, snow, and ice beaming out from rejuvenated faces. Go forth and be happy in the hills, stress puppies from office-land* (The February 2, 1998).

А от для того, щоб людина відновилась після стресу, керівники багатьох підприємств почали дозволяти своїм працівникам брати вихідний день для відновлення сил після напруженої трудової діяльності. Такий день в англійській мові позначається новотвором **duvet day**: *"Duvet Days were introduced because we realize that everyone has those days when they just cannot face work," explains Katherine Nocholls, HR manager at August. One* (Computer Weekly, February 1, 2001).

Найчастіше причиною стресу є перевтома. За оцінками фахівців, від 60 до 100 мільйонів американців не мають необхідної для здоров'я тривалості сну [18, 17]. На позначення людини, що хронічно недосипає протягом робочого тижня, а у вихідні дні намагається надолужити прогаяне, з'явився новотвір **sleep camel**. Механізмом утворення цього неологізму є метафоричний перенос: *Silicon Valley refers to the pressured people who store up enough sleep on weekends to manage a 60-hour-plus week as sleep camels* (Business Day, July 11, 2000). Примітним є той факт, що на багатьох сучасних робочих місцях є спеціальна кімната для короткого сну під час роботи. Вважається, що людина, яка трохи поспала, буде працювати продуктивніше. Відразу кілька новотворів з'явилося для найменування такого приміщення:

nap nook, nap room, quiet-zone room. *That old adage “if you snooze, you lose” no longer applies in the business world. Workers can take their 15-minute break in the **nap-nook**, if one is provided (Asheville Citizen-Times, August 23, 1999).*

Зрозуміло, що не всі члени суспільства здатні пристосовуватися до сучасного ритму життя. Частина з них продовжує жити розмірено. А ще частина, випробувавши скажені темпи ділового світу, прагне жити більш спокійно. Свідомий перехід людини на уповільнений темп у деяких сферах життєдіяльності одержав найменування **selective slowness**: *Rather than resigning ourselves to running at one breakneck speed, we have the privilege, as Manzini says, of custom-designing the flow of our lives. When I leave work, “he says”, I try to switch off – slow down and do things that make me feel good, like going out to the country and relaxing. This is what you call **selective slowness** (Natural Way for Better Health, December, 1997).*

Наприкінці 1990-х рр. для найменування людини, що вирішила залишити стресову роботу, з'явився неологізм **downshifter**. Первісне значення дієслова **to downshift** – скидати швидкість автомобіля. Неологізм **downshifter** є семантичним. Механізмом його творення була метафора. На базі цього слова утворилися похідні – дієслово **to downshift** (залишати стресову роботу) і дієприкметник **downshifting** (перехід на більш спокійний ритм роботи): *Smalley is part of a small, but growing movement toward **downshifting**. The trend has been described as spending less time thinking about income and work and more time rebuilding communities and the environment. Twenty-five percent of **downshifters** say they did it to reduce their workloads, and almost 90 percent are happier having made the change, says a study by the Merck Family Fund (The Arizona Republic, September 26, 1999).*

Акронім **domo (downwardly mobile)**, що утворився за аналогією зі словом **yumpie (young upwardly mobile professional)** також позначає людину, що веде більш простий спосіб життя: *Then one day while reading a book review in the newspaper, I found out what we had become – “domos.” ...According to a recent study, *Yerning for Balance*, prepared for the Merck Family Fund by Harwood Group, the road to domodom is filled with former yuppie baby-boomers, with 72 per cent of people aged 40 and 49 agreeing with the survey statement, “I would like to simplify my life...” (Yoga Journal, August 31, 1996).*

Втомившись від повсякденної суєти й стресу, деякі люди прагнуть докорінно змінити своє життя. Вони відмовляються не тільки від стресової роботи, а й від проживання в надто гомінкому діловому центрі, та переїжджають у більш спокійні передмістя. Такі зміни ритму життя стали позначатися новотвором **mouse race**: *“We wanted to leave the rat race and join the mouse race”, said Phyllis, who among other jobs worked at a Jewish day school, a private high school, an affordable housing program and as a cake decorator (Salt Lake Tribune, May 3, 2003).*

Тенденція до так званої «бажаної простоти» характерна для багатьох людей, що проживають в індустріальних центрах. Вони не приймають розкоші, помітності, намагаються жити просто, без вишуканості. Такий стиль став позначатися в англійській мові новотвором **voluntary simplicity**: *All of these things are part of the – get your buzzword notebook out – ‘**voluntary simplicity**’ movement. Catered dinner parties are out. Potluck is in. Lobbying for*

a pay raise is out. Trading increased salary for extra vacation time is in. People are exchanging dry-cleaning lifestyles for wash and wear ones, and they don't feel deprived (The Florida Times-Union, August 8, 2000). Їхнє прагнення до простоти відображається й у гардеробі. Так, практика дозволу співробітникам установ, фірм бути одягненим неофіційно по п'ятницях одержала позначення **casual Friday**. Явище, коли працівники офісів стали одягатися простіше на роботу, знайшло своє відображення в новому слові **casualization**: *While dress-down Fridays have contributed to the casualization of the American workplace, they have also led to upgrading of casual clothes* (The Boston Herald, March 14, 1999). Комплект такого одягу, що посідає проміжне місце між формальним і повсякденним одягом, позначається неологізмом **third wardrobe** (третій гардероб): *But perhaps market forces will be the biggest aid to employers who want to introduce stricter appearance guidelines. It is all very well turning up for work on a Friday in clothes different from those worn during the rest of the week but this has thrown up a new challenge to staff: how to feel casual but still look smart. For those who care enough, this means buying a third wardrobe, something that crosses the divide between Monday to Thursday and the weekend* (The Herald, June 25, 2002).

Слід зазначити, що останнім часом спостерігаються зміни й у зовнішньому вигляді людини. Стала дуже модною більш проста зовнішність, без уживання косметичних засобів, зі звичайною зачіскою. Таке явище в англійській мові передає неологізм **makeunder**. Можна помітити, що механізмом утворення цього слова є антонімічна аналогія (зі словом **make-up**). *What is shocking about Jamie Lee's "makeunder" isn't just the sight of a real middle-aged woman in her underwear. For a post-feminist generation of women who were raised to reject artifice before they ever had anything to hide, it is a shock to learn that we have betrayed ourselves. In the struggle for liberation, the battlefield, as Germaine Greer once observed, is still our bodies. Equal partners with our husbands, at the apex of our careers, we are still undone by the sight of ourselves in the mirror. Jamie Lee, by celebrating the real, might be giving us all a lesson. If we aren't grown up enough to be cool with our real selves at 40, when is it going to happen?* (The Globe and Mail, September 7, 2002).

Після подій 11 вересня 2001 р. в Сполучених Штатах Америки з'явилося багато людей, які внаслідок стресу, викликаного терористичним актом у Нью-Йорку, змінили вид своєї діяльності у пошуках морально комфортнішого заняття. Деякі, наприклад, стали представниками корпусу миру та інших добродійних організацій. Таких людей позначає новотвір **post-traumatic job switcher**: *A Pentagon spokesman says there has been a jump in inquiries and recruiting visits since Sept. 11. The Peace Corps also reported a spike in inquiries and online applications after Sept. 11. The changes have even given rise to a new buzzword: post-traumatic job switcher* (USA Today, May 8, 2002).

Якщо в минулому стереотип успішного американця складався із шикарного костюма, капелюха й сигари, тростини й автомобіля, то сьогодні образ процвітаючої людини змінився. Усі американці хочуть бути багатими й стрункими. Останнє неможливо без занять спортом, ведення здорового способу життя, що, безумовно, відобразилося в номінативних засобах сучасної англійської мови.

Стреси, прискорений ритм життя, неправильне харчування, малорухома робота, недостатні фізичні навантаження створюють проблеми для здоров'я в багатьох людей. Наприклад, останнім часом, особливо широкого поширення набула глобальна проблема ожиріння, що відобразилася в лексичній системі англійської мови. Вона позначається новим словом **globesity**, що створено шляхом телескопії (**global** + **obesity**). Новотвір **globesity** уперше вживано в документах Всесвітньої організації охорони здоров'я, за даними якої, порівняно з 1995 р. кількість людей із зайвою вагою в цілому світі збільшилася на 50% і становить 300 млн осіб. *According to the World Health Organization (WHO), the number of obese adults worldwide has increased by 50 percent since 1995, to 300 million last year. One-third of these people are believed to live in the developing world. In 1996, WHO set up a global database on obesity and body mass index, the common measure of fatness. WHO calls obesity "one of today's most blatantly visible – yet most neglected – public health problems," and has dubbed the global epidemic "globesity" (Christian Science Monitor, February 23, 2001).*

Фактори, що викликають ожиріння, одержали найменування **obesogenic** (слово **obese** позначає «гладкий»). Серед них, насамперед, необхідно зазначити сидячий спосіб життя й систему швидкого харчування (fast food). *"We know that most 70-year-old women who are fat were not obese as children," Horlick said. "But today we have an unprecedented epidemic of childhood obesity, and kids are growing up in an 'obesogenic' environment, which did not used to be the case" (The Washington Post, July 3, 2001).*

Ожиріння жахливе не тільки саме по собі, а й тому, що схильні до нього люди, страждають також і низкою інших серйозних захворювань (серцево-судинної, ендокринної систем, органів руху, травлення тощо). Так, за оцінками фахівців, у 97% випадків причиною захворювання діабетом є надмірна вага. Новотвір **diabesity** (**diabetes** + **obesity**) позначає захворювання діабетом, що спричинене ожирінням: *Dr. Phillips said some authorities had compared the world epidemic of "diabesity" expected in the first 20 years of the 21st century to the AIDS epidemic in the last 20 years of the 20th century (The Advertiser, February 8, 2002).*

Заслуговує на увагу той факт, що зайвою вагою страждають, зазвичай, ті представники американського суспільства, які харчуються в ресторані, через те, що розмір порції в таких підприємствах громадського харчування стає усе більшим й більшим. На позначення тенденції переїдання в англійській мові з'явився неологізм **passive overeating**, що утворився за аналогією зі словосполученням **passive smoking** (пасивне паління): *But we are eating too much of everything. We have to cut down on calories and portion sizes and passive overeating (The Washington Post, October 21, 2003).*

Останнім часом значно збільшилася кількість покупців з надмірною вагою. Це примушує керівників багатьох торговельних підприємств орієнтуватися на те, що середній розмір одягу їхніх клієнтів дуже великий. Для атракції таких покупців, а також для їх психологічного комфорту магазини одягу використовують практику зазначення розмірів одягу на один розмір менше, ніж у дійсності. Таке явище одержало найменування **vanity sizing** [16, с. 156] та свідчить про тенденцію до політкоректності. *The reason is that the ready-to-wear industry cheats and the pattern industry doesn't.*

The North American pattern brands all adhere to a sizing standard set many years ago, while in the women's apparel industry "vanity sizing" has become a huge selling tool. In general, the pricier the clothes, the smaller the sizes must read; sadly, this silliness is proven to sell clothes (The Toronto Star, August 29, 2002).

На жаль, проблема ожиріння не обійшла й досить велику кількість молодих людей та дітей. Саме тому молоде покоління американців називають «**Generation XL**» (значком XL позначається найбільший розмір одягу): **Generation XL. Childhood obesity now threatens one in three kids with long-term health problems, and the crisis is growing** (Newsweek, March 3, 2003).

Як зазначають лікарі-дієтологи, студенти за перший рік навчання в коледжі набирають приблизно 15 фунтів ваги. Це пояснюється тим, що людина, потрапляючи в нові умови, змінює раціон свого харчування в бік збільшення продуктів системи швидкого приготування. Через те, що студенти пізно лягають спати, вони мають на один-два прийоми їжі більше. Новотвір **Freshman 15** з'явився в англійській мові на позначення кількості зайвих фунтів, які набирають студенти-першокурсники: *The two Fort Worth, Texas, women found themselves face to face with the so-called **Freshman 15**, the alleged propensity of students to put on up to 15 pounds when they first go off to college. Whether established fact or national folklore remains an open question, but for many of the roughly 1,5 million young people who enter college each fall, the **Freshman 15** becomes a living, breathing reality* (Forth Worth Star-Telegram, August 16, 2003).

Із проблемою ожиріння багато американців намагаються боротися за допомогою різних дієт, які, однак, не часто приводять до позитивних результатів [15, с. 18]. За оцінками дослідників [7, с. 307] майже 7 % неологізмів 80–90-х рр. ХХ ст. пов'язані з продуктами харчування, кулінарією, дієтами. Так, новотвір **slow food**, що з'явився на межі сторіч, позначає філософську і гастрономічну течію, що виступає за вживання їжі, яка була вирощеною та приготовану традиційними методами, які вимагають терпіння, а не поспіху. Символ цієї течії – равлик. Сам неологізм був уперше вжитий італійським критиком вина – Карло Петріні [19] в 1986 р., коли він і його друзі поставили мету – загальмувати поширення підприємств швидкого харчування (**fast food**) у Римі, пропагуючи їхню протилежність – мережу так званого "повільного харчування". Неологізм **slow food** утворився за допомогою аналогії від словосполучення **fast food**, що функціонувало в англійській мові, шляхом заміни одного з компонентів на антонімічне слово: *Most of us think "slow food" when it takes 40 minutes to get an order of pancakes and eggs. But for a growing number of people across the globe, **slow food** is not an inconvenience but a goal – an attempt to put the brakes on our fast-food frenzied world. Instead of drive-up burgers, tacos and chicken wings, **slow food** followers carve out a little bit of time in their hectic schedules to appreciate locally grown food, to preserve traditional cooking techniques (which usually require patience, not speed) and to celebrate the bounty with family and friends* (The Salt Lake Tribune, April 24, 2002).

Fast food is one of the most powerful and destructive components of our speeded up modern lives. It has standardized food from country to country, emphasized the beauty of what's on the plate but not its safety, and is undoing

thousands of years of gastronomic civilization. We must band together to stop it, but, of course, "he added with a broad wink, "we must stop it slowly, slowly (Newsday, November 1, 1989).

Неологізм **rawist** з'явився в англійській мові на позначення людини, що дотримується здорової дієти та харчується сирого їжею (фруктами, овочами, горіхами, злаковими рослинами): *The shared belief, as articulated on the many and growing Web sites dedicated to the practice, is that cooked food is poison – "dead food" – that we primates were never designed to eat. "In nature, all animals eat living foods," wrote T.C. Fry, an early raw-food advocate who nonetheless passed away six years ago at the relatively early age of 70... This health regime goes beyond mere Veganism: For the **Rawist**, even a simple baked potato has been rendered not only less nutritious, but carcinogenic by virtue of its time spent in an oven (The Globe and Mail, November 23, 2002).*

Традиційне найменування такої людини – **raw foodist** – зафіксовано в мові на більш ранньому етапі. Згодом рух сироїдіння став настільки розповсюдженим явищем, що для номінації цього поняття в англійській мові стали функціонувати ще два ідентичних синоніми – **raw foodie** та **raw vegetarian**. А взагалі існує три типи прихильників сироїдіння й залежно від специфіки вживання ними в їжу продуктів їх іменують по-різному: **fruitarian** – ті, хто їсть фрукти, **sproutarian** – такі, які вживають у їжу пророслі зерна злакових, і **juicearian** – головний продукт харчування таких людей – соки. *I have never met a **fruitarian**, but apparently these are people who subsist on a diet (Medical Post, June 26, 2001).*

Серед вегетаріанців також з'явилася безліч різних течій, завдяки чому англійська мова поповнилася рядом нових слів. Так, прихильників вегетаріанської дієти, які включають у свій раціон яйця й молочні продукти, позначає неологізм **lactoovo-vegetarians** (**lacto** – молоко, **ovo** – яйця). Для номінації вегетаріанців, у дієті яких присутні яйця, але відсутні молочні продукти, з'явився новотвір **ovo-vegetarians**. Існують й так звані «напіввегетаріанці» – **semi-vegetarians**, які не виключають, а лише скорочують споживання м'яса: *First, you need to know what type of vegetarian she is. The most well known categories include: vegans, who avoid all foods of animal origin; **lactoovo-vegetarians**, who eat eggs and dairy; and **ovo-vegetarians**, who eat eggs but avoid dairy (Medical Post, June 26, 2001).*

*In my research, I have come across other interesting and creative categories, such as ... **semi-vegetarians**, who eat less meat than the average person... (Medical Post, June 26, 2001).* Нове слово **flexitarian** з'явилося саме на позначення часткового вегетаріанця. Цей новотвір позначає людину, що вживає, головним чином, вегетаріанську їжу, однак іноді дозволяє собі вживати небагато м'яса або риби. Слово **flexitarian** є телескопним (**Flexible** + **vegetarian**): *And that concern has led to a burst of interest in meatless dishes, and a new breed of '**flexitarians**' who eat primarily fruits, grains and vegetables, but who won't say no to steak or salmon (The Denver Post, April 18, 2001).*

Цілий ряд нових слів: **pescetarian**, **pescevegetarian**, **piscetarian** й **fishetarian**, являють собою повні синоніми, позначають вегетаріанця, що додає до своєї рослинної дієти тільки рибу. Неологізм **piscetarian** є телескопним утворенням, що складається із двох компонентів – **pisces** (від лат. **pisces** – риба), і осколка слова **vegetarian** (вегетаріанець). Ще одне

телескопне слово **pescetarian** також складається із двох компонентів – **pesce** і частини слова **vegetarian**. Неологізм же **pescevegetarian** є складним словом, що складається із двох повних слів – **pesce** – риба й **vegetarian** – вегетаріанець. *Viley is a **pescetarian** – a vegetarian who eats fish* (The Associated Press, September 9, 2003).

*I know vegetarians who eat fish – I call them **fishetarians** – and vegetarians who eat eggs and milk – I call them lacto/ovos or 'lovies'* (Daily Mail, August 18, 1992).

І навпаки, людина, яка не любить або боїться вживати в їжу рибу, позначається неологізмом **pescephobe**.

На позначення вегетаріанської дієти, головні компоненти якої – соєвий протеїн, й листки зелених овочів, у ХХ ст. утворилося нове слово **ape diet**. Слово **ape** означає “горила”, **ape diet** – дієта, ідентична за складом до харчування цього виду тварин: *Those who conducted the brief but intense examination of diet concluded that eating the very things that our primate cousins prefer is just as effective as modern drugs in lowering levels of the bad cholesterol, known as LDL. The **ape diet**, heavy in whole grains, nuts, soy and fruits and vegetables, is also cheaper than medicine, has fewer side effects and, if properly prepared, tastes a heck of a lot better* (Salt Lake Tribune, July 26, 2003).

Вищезазначений неологізм створив доктор Девід Дженкінс [David Jenkins], професор-дієтолог Університету Торонто: *Jenkins believes that the less we eat like our ancestors, the more likely we'll succumb to heart disease...* (Leslie Beck. Eat like the **apes**, researcher suggests. The Toronto Star, May 7, 2001).

А неологізм **salad dodger** з'явився в англійській мові на позначення людини, що не має у своєму раціоні салатів та іншої здорової їжі, і страждає ожирінням: *So food is a national comforter. Famously too, though the Scots are a nation of **salad dodgers*** (The Guardian, August 20, 2003).

Слід зазначити, що існують люди, які вважають головним джерелом живильних речовин зовсім не продукти харчування як такі, а наприклад, свіже повітря. Такі представники англомовного суспільства одержали в англійській мові назву **breatharian**, а сам напрям – **breatharianism**. В утворенні цих слів брали участь досить продуктивні суфікси: - **arian** й - **ism**: *'Breatharians' emulate ascetic saints who 'got all the nutrition they needed from the air,' Rhio explains. 'I've met some people who are trying to be doing it. They're doing it occasionally, but they're not at 100 per cent. Yet'* (The Toronto Star, January 28, 1998).

Найвища міра одержимості здоровим харчуванням в англійській мові також отримала власну назву – **orthorexia**. Цей термін узвичаїв Стивен Брэтман [14], утворивши його за аналогією зі словом **anorexia**. У слові **anorexia** (де **an-** – без й **-orexia** – апетит) була взята частина слова **-orexia**, до якої був приєднаний компонент **orth-** (здоровий): *Orthorexia also can be induced by a host of extreme diets: raw foodism, with the mantra “The greatest enemy of man is the cooking stove”; macrobiotics, which mandates that vegetables be sliced in a certain fashion; the self-explanatory fruitarianism; and breatharianism, extreme fasting* (Chicago Tribune, October 14, 2001).

На базі слова **orthorexia** утворилося й похідне **orthorexic**, що характеризує людину з надмірною пристрастю вживати тільки корисну їжу: *Where the bulimic and anorexic focus on the quantity of food, the orthorexic fixates on its quality. All three give food an excessive place in the scheme of life* (Yoga Journal, October 31, 1997).

Серед представників англomовного суспільства є такі люди, які люблять експерименти в харчуванні. На їх позначення в англійській мові з'явилося нове слово **gastronaut**. У слові **gastronaut** з'єднані два компоненти – префікс **gastro-** (шлунок), і суфікс **-naut** (моряк): *I had some moments of cold sweat on Boxing Day, as several very serious gastronauts sat in salivatory anticipation while my fonduta resolutely failed to thicken next door* (The Guardian, February 17, 1996).

В англійській мові з'явилося нове позначення продуктам харчування, які сполучають у собі живильні властивості й зручність уживання, наприклад, **functional food** (так звана “функціональна їжа”) – позначає їжу, збагачену вітамінами й мінералами, які підтримують здорове функціонування організму людини. *Scientists asked: If foods can boost risk of illness, can they reduce it as well? Modern lab techniques offer proof of what had been mere theory, identifying compounds in foods that have physiological effects. This accomplishments, coupled with an aging and health-conscious population, has helped fuel the popularity of functional foods* (San Hose Mercury News, April 23, 2002). Така функціональна їжа має ряд синонімічних позначень: **foodaceutical**, **nutraceutical**, **pharma food**, **therapeutic food**, **food/drug hybrid**, що говорить про велику популярність цих продуктів харчування.

Однак, їжа, що була приготована “корисним для здоров'я способом”, дуже часто стає несмачною. А тому новотвір **deprivation cuisine** з'явився на позначення саме такої їжі: *Today's buzzwords for menu writers are roasted, grilled and braised. No steaming on that list. It has fallen victim to its own virtuous image: these days, steaming sounds like deprivation cuisine; too healthy, too boring* (The New York Times, October 25, 2000).

Більшість представників англomовного суспільства стурбовані проблемами ожиріння й зайвої ваги. Люди бажають мати гарну фігуру, виглядати молодо й привабливо. У багатомовній і різношерстій країні, якою є США, представникам етнічних меншостей і найрізноманітніших культур спільну мову допомагає знайти спорт. У заняттях спортом американці так само одержимі, як і у бажанні бути в усьому найкращими у світі. У будь-якому невеличкому містечку обов'язково є своя футбольна, бейсбольна або баскетбольна команда, їхні фанати й групи підтримки. Будь-яке селище навіть у сільській місцевості обов'язково має у своєму розпорядженні прекрасні спортмайданчики, тренажерні зали, спортклуби. Захоплення різними видами спорту дали життя й новим словотворам, пов'язаним з ними. Так, сленговий новотвір **fitness-freak** вживається, наприклад, для номінації пристрасних прихильників занять фітнесом. Це слово утворилося шляхом словоскладання. Провідну роль словоскладання в поповненні словникового складу сучасної англійської мови дослідники пов'язують зі швидким зростанням складних понять у різних сферах людського життя [6, с.29]. *The challenge is to maintain the popularity when there are so many other activities...to attract fitness-freak...* (The Economist, October 2, 1995).

Серед багатих представників американського суспільства виділяється ціла група людей, які настільки стурбовані своїм здоров'ям, що йдуть на неймовірні витрати для проведення всіляких медичних тестів із профілактичною метою. Таких людей називають **worried wealthy**: *Hordes of consumers, often called "the worried wealthy," are flocking to medical centers and mobile trailers around the country to have their bodies scanned by three-dimensional computerized X-rays from chest to groin. They are not sent by physicians, and most have no symptoms to warrant exposing themselves to radiation doses that may add up to the equivalent of 500 chest X-rays, the National Radiological Protection Board says (The New York Times, November 12, 2002).*

Однією з причин, через яку деякі американці не звертаються за медичною допомогою до лікарів-професіоналів, є висока вартість медичного обслуговування. Саме тому в останнє десятиліття особливо популярним стало самолікування. Люди воліють не звертатися до лікаря з незначних приводів, а лікуються медикаментами, які відпускають без рецепта, або вживають в їжу спеціальні харчові добавки. Таке явище одержало в англійській мові найменування **self-treatment movement** (рух самолікування). Інша популярна назва цього руху – **self-medication**. *The "self-treatment" movement is so strong that industry giants including Quaker, Campbell and Kellogg are introducing new 'functional food' products to the market. This year, cholesterol-lowering spreads were introduced to the market (Milwaukee Journal-Sentinel, January 2, 2000).*

Американському суспільству крім захоплення спортом і фізичною культурою властивий культ краси. Небажання людини показувати ознаки свого старіння позначається новотвором **Dorian Graying**: *I don't wear makeup to work any more and I am amazed at the uninvited guests that have taken up residence around my face. ... Look at me... I am Dorian Graying and I laugh, because 40 feels much different than what it looks like (Toronto Star, August 18, 2001).*

Літні представники американського суспільства, яких називають людьми старшого покоління, намагаються зменшити свій вік підфарбовуванням волосся, сучасним стилем одягу, вживанням специфічних препаратів та іншими засобами. Багато з них навіть ідуть на оперативне втручання. Якщо додати до них тих, хто не через вік, а з будь-якої іншої причини прагне змінити свою зовнішність на краще, то можна констатувати, що щороку американські лікарі роблять більше ніж півмільйона пластичних операцій, змінюючи форму обличчя, носа, грудей, живота [5, с. 53]. Очевидно, що приваблива зовнішність цінується в діловому світі. Але й у старості американські жінки йдуть на пластичні операції, погоджуючись терпіти чималий біль й істотні витрати, аби тільки повернути молодість. Прагнення людини добре виглядати спричинило виділення цілої соціальної групи, представники якої регулярно роблять пластичні операції. Таких американців визначає неологізм **surgiholic**. Це слово утворилося за аналогією зі словами **alcoholic**, **workaholic** за допомогою високопродуктивного суфікса **-holic**, що позначає найвищу міру пристрасті до чого-небудь: *To Sevinor, other reasons for cosmetic surgery are equally suspect. Some people, for instance, are hyper-perfectionists. ...Some are*

patients Sevinor dubs "**surgiholics**," who "start at the top, work their way down, and repeat everything... Nomatterhowmanyprocedurestheyhave, it's not enough" (The Chattanooga Times, May 9, 1996). Сама ж людина, що виглядає молодою внаслідок пластичної операції, стала називатися **perma-youth** (або **permayouth**). Такий телескопний новотвір містить два компоненти – уламок слова **permanent** (постійний) і слово **youth** (молодь): *The book Eat to Beat Your Age by Janette Marshall is enticingly marketed as the perfect antidote for 30-year-olds who feel pressurised to have laser surgery in their lunch hours or for the over-60s who feel compelled to take up roller blading. It promises to show how food can contribute to good looks and longevity through nutritional habits and lifestyle without pandering to today's Perma-Youth culture* (Daily Post, January 1, 2002).

За даними американських психологів, серед бажаючих здійснити пластичну операцію багато людей, які страждають психічним розладом, що позначається синонімічними неологізмами **imagined ugliness** (вигадана потворність) і **dysmorphic concern** (дисморфофобія): *People seeking cosmetic surgery are six times more likely to have psychological distress than those with medical reasons. "This condition is called **dysmorphic** [sic] **concern**, or in layman's term **imagined ugliness**," Dr Kisley says. These people have a minor defect, but it still creates huge amounts of distress and increases the extent to which they withdraw from social contact* (The Advertiser, May 26, 2001).

З іншого боку, існує група людей, для яких пластична операція знаходиться за межами фінансових можливостей. На позначення таких представників американського суспільства з'явився новотвір **cosmetic underclass**: *Gus McGrouther, Britain's first professor of plastic surgery, warns that we are in danger of creating a "cosmetic underclass", a lumpen mass of self-loathing, ordinary-looking people who avoid surgical enhancement for fear of the knife, or silicone poisoning, and lose out as a result* (The Times, February 11, 1996).

Підсумовуючи вищенаведене можна констатувати, що відправною ланкою процесу лексичної інновації є практика, оскільки на лексико-номінативну діяльність впливають культурно-історичні й соціально-політичні умови життя і діяльності мовної спільноти. Комплексність вивчення мовних і соціокультурних процесів стає все більш доцільним у їхній функціональній взаємодії. Оскільки саме в США відбулася нова «електронна революція», американський варіант англійської мови сильно впливає на поширення англійської мови в світі. Найбільш динамічною та здатною змінюватись під впливом екстралінгвістичних змін є лексична система сучасної англійської мови. Багаточисленні неологізми, що відображають сучасний ритм та спосіб життя представників американського суспільства, є цікавим феноменом як з точки зору їх словотворчих особливостей, так і з боку особливостей їх перекладу українською мовою.

Результати цього дослідження можуть сприяти розумінню динамічної природи мови як соціального явища, її онтологічної сутності, розширенню уявлення про збагачення словникового складу сучасної англійської мови, осмисленню характеру динамічних процесів у розвитку англійської суспільно-політичної лексики, поглибленню знань про когнітивну зумовленість змін в її функціонуванні. Таким чином, дослідження має

сприяти більш глибокому пізнанню та осмисленню багатогранних процесів взаємодії мови та суспільства, є певним внеском в розробку проблем динаміки розвитку лексики та формування мовної картини світу, що вивчаються у сучасній неології, лексикології, лінгвокультурології і когнітивній лінгвістиці.

Список використаної літератури

1. Андрусак І.В. Англійські неологізми кінця ХХ століття як складова мовної картини світу: Автореф. дис... канд. філол. наук: 10.02.04 / Київський національний університет ім. Тараса Шевченка. К., 2003. 18 с.
2. Бодуэн де Куртенэ И.А. Избранные труды по общему языкознанию: В 2 т. М.: Издательство АН СССР, 1963. Т. 1. 384 с.; Т. 2. 391 с.
3. Городецька О.В. Національно-марковані концепти в британській мовній картині світу ХХ століття: Автореф. дис... канд. філол. наук: 10.02.04 / Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка. К., 2002. 18 с.
4. Гумбольдт В. Избранные труды по языкознанию. М.: Прогресс, 1984. 398 с.
5. Добсон Дж. Прятаться или искать. Как привить ребенку чувство уверенности: Пер с англ. СПб.: Христианское общество «Библия для всех», 2001. 263 с.
6. Заботкина В.И. Новая лексика современного английского языка. М.: Высшая школа, 1989. 126 с.
7. Зацний Ю.А. Розвиток словникового складу англійської мови у 80–90-ті роки ХХ століття: Автореф. дис... д-ра філол. наук: 10.02.04 / Запорізький державний університет. Запоріжжя, 1999. 43 с.
8. Зацный Ю.А. Англо-русский словарь новых слов и словосочетаний (рубеж столетий). Запорожье: ЗГУ, 2000. 243 с.
9. Карасик В.И. О категориях лингвокультурологии // Языковая личность: проблемы коммуникативной деятельности: Сб. науч. тр. – Волгоград: Перемена, 2001. С. 3–16.
10. Потебня А.А. Эстетика и поэтика. М.: Искусство, 1976. 618 с.
11. Толстой Н.И. Язык и народная культура: Очерки по славянской культурологии и этнолингвистике. М.: Индрик, 1995. 512 с.
12. Хайдеггер М. Работы и размышления разных лет. М.: Республика, 1993. 217 с.
13. Austin J. How to do things with words. Oxford, 1962. 360 p.
14. Bratman S., Knight D. Health food junkies: orthorexia nervosa overcoming the obsession with healthful eating. Broadway, 2004. 246 p.
15. Dillner L. A great body in 28 days? *Observer*, August 17, 2003. P. 18.
16. Lee M. Fashion victim: our love-hate relationship with dressing, shopping and the cost of style. Broadway, 2003. 352 p.
17. Maas J. B. Power Sleep: The Revolutionary Program That Prepares Your Mind for Peak Performance. HarperCollins Publishers, 2002. 282 p.
18. Murphy J. Permission to nap: taking time to restore your spirit. Il: Sourcebooks Inc., 2002. 187 p.
19. Petrini C., Padovani G. Slow food revolution: a new culture for eating and living. Rizzoli, 2006. 312 p.